

Володимирович ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – 421 с.

4. Султанова Л.Ю. Формування готовності студентів психолого-педагогічних факультетів до науково-дослідної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л.Ю.Султанова; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2007. – 24 с.

УДК 378:373.3.011.3-051:373.06(043.2)

Розман Ірина Іллівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та
методики викладання іноземних мов,

Данкович Аліна Михайлівна,

магістр спеціальності «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Динамічні трансформації системи освіти в Україні на сучасному етапі передбачають переосмислення сутності і цілей освіти, перегляд змісту та технологій навчання і виховання, посилюються вимоги до особистості педагога та його професійних якостей. Підготовка майбутніх педагогів потребує нових підходів до питань формування їх методичної готовності, зміну поглядів на діяльність учителя початкових класів і його підготовку.

Сучасний вчитель початкової школи мусить одночасно бути і викладачем, і вихователем, і організатором педагогічного процесу, а також порадиником для батьків. Саме тому сьогодні вчителеві вже недостатньо просто добре володіти змістом програмного матеріалу для якісного здійснення навчального процесу. Йому необхідно розуміти співвідношення навчання і розвитку, знати етапи, закони і принципи формування розумових, перцептивних дій, а також знайти найоптимальніший стиль спілкування і взаємодії з учнями, побудований на гуманній основі [1, с. 30].

Сучасний учитель повинен володіти такими професійно-педагогічними й спеціальними вміннями, які б були спрямовані не тільки на передачу відповідних знань, а й на формування особистості учня як людини нового типу з нестандартним мисленням, стабільною внутрішньою мотивацією, бажанням самореалізації. Розбудова української школи потребує перегляду підготовки вчителів початкової школи. Саме в цьому руслі реформується державна політика України у сфері освіти: створено основне законодавче поле освітянської галузі, розроблено нормативно- правову базу для розвитку національної системи освіти: закони «Про освіту», «Про вищу освіту», Національну доктрину розвитку освіти України у XXI столітті де зазначається,

що важливим завданням сучасної освіти має бути розвиток особистості, її інтелектуальних здібностей, творчості, здатності реалізувати себе у професійній діяльності. Звідси вагомим є твердження про те, що процес особистісного та професійного становлення майбутнього вчителя початкової школи відбувається шляхом формування високого рівня його культури міжособистісної взаємодії, а відтак актуальною проблемою сучасної педагогічної науки є пошук шляхів оптимізації цього процесу [2, с. 274].

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що формування міжособистісної взаємодії майбутнього вчителя початкової школи вважається одним із головних у педагогічній літературі. На сучасному етапі розвитку педагогічної науки розроблено достатній теоретичний та практичний матеріал щодо формування та розвитку взаємодії майбутнього вчителя з учнями, колегами, батьками.

Сутність міжособистісних відносин розглянуто у роботах Л. Гозмана, М. Кагана, Я. Коломинського, В. Кушнірюк, А. Макаренка, В. Мясичева, М. Обозова та ін.; особливості формування культури міжособистісної взаємодії розкрито в наукових доробках Ю. Кана. Над проблемами підготовки вчителя початкової школи працювали В. Бондар, Н. Бібік, М. Вашуленко, О. Комар, О. Кучай, Н. Кичук, О. Савченко та ін.

Актуальність проблеми формування культури міжособистісної взаємодії підтверджують численні дисертаційні дослідження: Ю. Кан (виховання культури міжособистісної взаємодії учнів основної школи у туристсько-краєзнавчій діяльності), В. Коваль (виховання культури міжособистісних відносин студентів університету у позааудиторній діяльності), О. Маріна (формування міжособистісних відносин студентів-першокурсників у навчально-виховному процесі педагогічного університету), Л. Мохнар (виховання культури міжособистісної взаємодії курсантів у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів системи МНС України), Н. Остапчук (формування у майбутніх педагогів готовності до особистісного типу спілкування), Н. Руденко (формування міжособистісних взаємин студентів вищих технічних навчальних закладів у позанавчальній виховній роботі на засадах гендерного підходу) та ін.[1].

Сутність міжособистісної взаємодії студентів розглядали у своїх працях Ш.О. Амонашвілі, О.О. Бодальов, Л. Гозман, М. Каган, А.Й. Капська, В.М. Кушнірюк, Я.Л. Коломинський, О.О. Леонтєв, В.Н. Мясичев, А.С. Макаренко, М.М. Обозов. Вплив міжособистісних стосунків на процес спілкування досліджували Є.Козуб, Є. Цуканова, Є. Кондратьєва та інші дослідники. Формуванню міжособистісних взаємин у малому колективі приділяли увагу у своїх дослідженнях Л. Уманський, А. Лутошкін, Н. Анікеєва та ін. Такі вчені як І.Антонов, В. Богданов, Р. Кричевський, А. Горбатенко, О. Гориманова, М. Рибаків, А.Видний, В. Каширин, Р. Кричевський, Ю. Астраханцева, Т. Верьовкіна, Т. Черкашина, О.А. Кузнєцова, В. Коваль, О. Батуріна, С. Духновський, С. Канаматова, А. Колюх, С. Смагіна, А. Федяєва та ін. у своїх наукових працях досліджували культуру взаємин у групі, роль

лідера, створення морально-психологічного клімату, врегулювання конфліктів у групі, вдосконаленню міжособистісної взаємодії, однак проблема оптимізації міжособистісних відносин студентської молоді на сьогодні не вивчена і потребує подальших досліджень.

Нові освітні тенденції вимагають зміни педагогічного мислення, визначення ролі вчителя. Педагогу початкової школи притаманні певні стереотипи в поведінці, міцно закріплена роль наставника, авторитетного педагога, оскільки вік молодшого школяра вимагає пошуку особливих підходів до організації співробітництва учнів. Без підготовки вчителя до взаємодії з молодшим школярем, яка передбачає зміну позиції вчителя з суб'єкта наставництва на суб'єкта співробітництва, використання інноваційних форм буде формальним.

Список використаних джерел

1. Ільман В. Деякі аспекти вдосконалення професійної підготовки вчителя початкової школи : сучасні тенденції / В. Ільман // Рідна школа. - №1-2. – 2011. – С. 30
2. Яструб О. О. Програма формування культури міжособистісної взаємодії в майбутніх учителів початкової школи у позааудиторній роботі / О.О. Яструб // Вісник. – № 133. – Серія : Педагогічні науки. – 2016. – С. 274.

УДК 378: 373. 3. 011. 3 – 051: 316. 77

Фенцик Оксана Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти,

Чекан Каріна Василівна,

магістр спеціальності «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Українське суспільство потребує висококваліфікованих, мобільних, відповідальних фахівців, наділених культурою фахової комунікації, готовністю до генерації власних наукових інновацій, їх реалізації в освітній практиці, що сприятиме економічному, соціальному розвитку держави, зокрема такої важливої її сфери, як педагогічна освіта і освіта дорослих. Важливість ролі педагога у суспільному розвитку обумовлюється тим, що сфера освіти є соціальним інститутом, через який проходить кожна людина на різних етапах життєдіяльності, починаючи з раннього віку. Саме завдяки навчально-виховній діяльності педагога реалізується політика держави у створенні інтелектуального та духовного потенціалу нації, розвиток вітчизняної науки, техніки та культури. Становлення та формування національної системи освіти зумовлює потребу підготовки педагога нового покоління для всіх навчально-

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>